

ANALÝZA EXISTUJÚCICH PRÁVNÝCH PREDPISOV ZAMERANÝCH NA VZNIK, FUNGOVANIE, ZÁNIK A PODMIENKY ČINNOSTI MIMOVLÁDNYCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

Plnenie úlohy C.25 Akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej
spoločnosti na Slovensku na roku 2022-2030

Kontaktné osoby:

Mgr. Barbora Minárová (barbora.minarova@minv.sk)

Mgr. Alexandra Suchalová, PhD. (alexandra.suchalova@minv.sk)

Bratislava, jún 2024

Úvod

Pri obsahu analýzy právnej úpravy mimovládnych neziskových organizácií na Slovensku, so zameraním na právne formy v zmysle zákona č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o registri“), je dôležité zdôrazniť význam tohto zákona pre reguláciu a transparentnosť sektora. V nasledujúcom texte ponúkame prehľadný úvod do témy s odôvodnením výberu zamerania analýzy.

V posledných rokoch sa právna úprava mimovládnych neziskových organizácií (MNO) na Slovensku stala predmetom zvýšeného záujmu či už zo strany verejnosti, akademickej obce a odborníkov, ako aj samotných MNO. Tento záujem je do značnej miery motivovaný zmenami v právnom prostredí, ktoré priniesol aj zákon o registri. Tento zákon ako aj osobitné zákony upravujúce jednotlivé právne formy MNO sa podieľa na fungovaní a regulácii MNO, čím významne ovplyvňuje aj administratívne procesy.

Rozhodli sme sa sústrediť analýzu právnej úpravy MNO na Slovensku na výhradne päť právnych foriem MNO, ako sú definované v zákone o registri aj z ďalších dôvodov:

- zákon o registri MNO poskytuje komplexný právny rámec, ktorý jasne vymedzuje charakteristiky, požiadavky a povinnosti pre rozličné formy MNO.
- zameranie sa na formy MNO ustanovené zákonom o registri zaručuje, že analýza bude zahŕňať aktuálne právne požiadavky, ktoré sa na organizácie vzťahujú a postupne prinášať riešenia na otázky z aplikačnej praxe.
- zákon o registri bol navrhnutý s cieľom zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť MNO voči verejnosti a štátu. Analyzovaním týchto právnych foriem možno lepšie porozumieť tomu, ako zákon prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov alebo kde je priestor na vylepšenie.
- právne formy definované v zákone o registri predstavujú značnú časť MNO na Slovensku. Ich analýza poskytne aplikačné otázky z prostredia, v ktorom tieto organizácie pôsobia.
- toto zameranie môže slúžiť ako základ pre budúce štúdie a analýzy, ktoré by mohli skúmať špecifické aspekty fungovania MNO v rámci ustanovení zákona o registri prípadne navrhnúť do budúcnosti jeho sfunkčnenie.

Rozhodnutie zamerať analýzu právnej úpravy MNO na Slovensku výhradne na právne formy ustanovené zákonom o registri je motivované nielen snahou o hlbšie pochopenie aktuálneho právneho rámca, ale aj zámerom do budúcnosti prispieť k širšiemu cieľu - vytvoreniu otvoreného, bezplatne prístupného a integrovaného systému údajov o občianskej spoločnosti. Tento prístup umožňuje nie len identifikovať a analyzovať existujúce právne normy a ich aplikáciu, ale tiež poskytuje podklad pre návrh budúcich inovácií v oblasti správy a dostupnosti informácií o MNO.

Zameranie sa na právne formy MNO definované v spomínanom zákone je obzvlášť relevantné aj v kontexte budúcej úlohy (C.29 z Uznesenia vlády č. 549/2022) z KROS, ktorá znie:

"Vytvoriť otvorený, bezplatne prístupný a integrovaný systém údajov o občianskej spoločnosti." Cieľom tejto úlohy je rozšíriť funkcionalitu registra mimovládnych neziskových organizácií tak, aby poskytoval zdroj aktuálnych informácií o občianskej spoločnosti v reálnom čase a s aplikáciou princípu otvorených dát.

Začať s analýzou ako otvoreným dokumentom má teda okrem vyššie spomínaného aj niekoľko ďalších dôvodov:

- podpora transparentnosti a otvorenosti v sektore občianskej spoločnosti. Toto je kľúčové pre budovanie dôvery verejnosti v MNO a zvyšovanie ich zodpovednosti
- predpokladom analýzy je poskytnúť podklad pre identifikáciu potrieb a požiadaviek MNO vo vzťahu k informačnému systému a samotnému procesu registrácie a fungovania. Pomôže to pri návrhu a implementácii funkcionalít, ktoré reálne odpovedajú potrebám sektora
- postupné sústredenie sa na právne formy definované v zákone umožňuje zabezpečiť, že údaje v registri budú aktuálne a relevantné, čo je kľúčové pre zainteresované strany vrátane výskumníkov, politických rozhodovateľov a samotných MNO a taktiež môže priniesť návrhy na fungovanie podľa jednotnej právnej úpravy
- otvorené dáta sú základom pre zvýšenie transparentnosti, inovácií a spolupráce medzi občianskou spoločnosťou, vládou a súkromným sektorom. Analyzovaním právnych foriem MNO sa vytvárajú predpoklady pre integráciu a efektívne využívanie otvorených dát v registri.
- poskytnutie prístupu k aktuálnym a otvoreným údajom o MNO môže zvýšiť povedomie o ich činnosti a podporiť väčšiu participáciu občanov a zainteresovaných strán v občianskej spoločnosti.

Analýza existujúcich právnych predpisov zameraných na vznik, fungovanie, zánik a podmienky činnosti mimovládnych neziskových organizácií „životného cyklu MNO“, je kľúčovou súčasťou pochopenia dynamiky, existencie a vplyvu týchto organizácií v spoločnosti. V súlade s týmto cieľom nadväzujeme aj na predchádzajúcu analýzu, ktorej závery odhaľujú komplexnú realitu neziskového sektora na Slovensku. Zároveň vychádzame z jej zistení, ktoré ukazujú, že počet registrovaných organizácií nezodpovedá úplne skutočnej veľkosti a aktívnosti sektora. Existuje teda výzva v oblasti transparentnosti a dohľadu, keďže mnohé organizácie sú formálne aktívne, ale prakticky nevykonávajú činnosť.

Základom tejto analýzy ako otvoreného dokumentu je postupná snaha preniknúť do štruktúry a funkcií neziskových organizácií a identifikovať ich hlavné výzvy a potenciál, prípadne aplikačné problémy. Zistenia z predchádzajúcej analýzy naznačujú, že neziskové organizácie sú najčastejšie zamerané na poskytovanie všeobecne prospešných služieb, a že oblasti ako šport, kultúra a sociálne služby sú ich hlavnými pôsobiskami. Taktiež sa zistilo, že mnohé organizácie

majú obmedzené zdroje a čelia viacerým prekážkam, vrátane finančných ťažkostí a nedostatku dobrovoľníkov.

Vzhľadom na širokú škálu aktivít a cieľov neziskových organizácií, ako aj ich rôznorodú štruktúru a zdroje, nadväzujeme na túto existujúcu analýzu s cieľom hlbšie preskúmať ako sa jednotlivé právne rámce uplatňujú a či sú dostatočné na podporu ich rozvoja a efektívneho fungovania u tých MNO, ktoré boli najmenej zastúpené v predmetnej analýze.

Na základe predchádzajúcich zistení o štruktúre a fungovaní neziskových organizácií sa očakáva, že táto analýza prispeje k lepšiemu pochopeniu potrieb a výziev najmenej zastúpeného sektora a poskytne základ pre formulovanie odporúčaní, ktoré by mohli zlepšiť podmienky pre ich činnosť a prínos pre spoločnosť, ako aj zefektívnenie registra MNO.

V predchádzajúcej analýze bol identifikovaný významný trend, organizácie s medzinárodným prvkom tvorili najmenej zastúpenú právnu formu v neziskovom sektore. Tento zistený fakt nás nútil zamyslieť sa nad príčinami a dôsledkami tejto situácie.

Domnievali sme sa, že existuje niekoľko faktorov, ktoré môžu vysvetliť túto nerovnováhu. Jedným z možných vysvetlení je komplexnosť a náročnosť procesov spojených s vytváraním a riadením napríklad medzinárodných neziskových organizácií, alebo ich nejasným právnym rámcom. Tento druh organizácie tak možno čelí mnohým právnym, administratívnym a organizačným výzvam, ktoré môžu obmedziť ich počet a rozsah.

Je dôležité si uvedomiť, že napríklad medzinárodné neziskové organizácie môžu hrať kľúčovú úlohu v globálnych iniciatívach a v boji proti celosvetovým problémom. Ich účinnosť a úspech môže mať významný vplyv na riešenie mnohých výziev, s ktorými sa dnes stretáva spoločnosť a to priamo v krajine v ktorej pôsobia a vyvíjajú nejakú činnosť. Dôležitým aspektom, ktorý nás vedie k zameraniu sa na organizácie s medzinárodným prvkom, je však ich rozmanitosť a predmet činnosti. Ich vplyv na medzinárodnú politiku, hospodárstvo a sociálny rozvoj môže byť nezastupiteľný, a preto je dôležité kriticky porozumieť ich činnosti a dosahu. Okrem toho tieto organizácie môžu čeliť špecifickým výzvam, ako sú kultúrne rozdiely, jazykové bariéry a zložitosť riadenia ľudí a zdrojov vo viacerých lokalitách.

Bližšie preskúmať tento druh právnej formy MNO bolo podľa nás nevyhnutné a to z niekoľkých dôvodov:

- medzinárodné neziskové organizácie majú schopnosť pôsobiť na globálnej úrovni a ovplyvňovať rozhodnutia a udalosti vo viacerých krajinách. Ich práca sa často týka zložitých celosvetových problémov, ako je napríklad globálna chudoba, ochrana životného prostredia, ľudské práva a humanitárna pomoc.
- organizácie s medzinárodným pôsobením sú často v strede inovácií a výskumu, pretože musia hľadať a implementovať najlepšie postupy a stratégie, ktoré sa osvedčili v rôznych kultúrach a prostrediach.
- vytvorenie a prevádzkovanie medzinárodných neziskových organizácií je často sprevádzané komplexnými právnymi a administratívnymi procesmi. Zahrňuje to dodržiavanie medzinárodných zákonov a predpisov, uzatváranie dohôd s rôznymi krajinami a získavanie medzinárodnej podpory a financovania.

- medzinárodné neziskové organizácie musia efektívne riadiť rôznorodosť a kultúrne rozdiely medzi svojimi členmi a partnermi. Táto výzva si vyžaduje flexibilitu, empatiu a schopnosť vybudovať dôveru a porozumenie medzi rôznymi skupinami a kultúrami.
- získavanie finančných prostriedkov na medzinárodné projekty môže byť náročné kvôli konkurencii o zdroje a rôznym právnym a daňovým predpisom v rôznych krajinách. Okrem toho organizácie čelia aj organizačným výzvam, ako je riadenie geograficky rozptýlených tímov a zabezpečenie súdržnosti a koordinácie v rôznych časových pásmach.

V rámci prvej časti našej analýzy sme sa zamerali na prehľad neziskového sektora na Slovensku, s cieľom identifikovať a zhodnotiť rôzne právne formy a ich charakteristiky. Zatiaľ čo sme zistili, že neziskový sektor na Slovensku má pestro a rozmanito zastúpené rôzne právne formy, neexistuje však jednotná právna úprava pre všetkých päť právnych foriem v zmysle zákona o MNO a tak isto aj nízka miera transparentnosti.

Na základe spomínanej už uskutočnenej analýzy bolo zistené, že organizácie s medzinárodným prvkom patrili k najmenej zastúpeným právnym formám neziskového sektora. Tento fakt nás teda viedol k hlavnému dôvodu analýzy a v jej druhej sme sa podrobnejšie zamerali na pochopenie právnych, administratívnych a organizačných výziev spojených s organizáciami s medzinárodným prvkom. Prečo sú tieto organizácie menej zastúpené? Čo ich odlišuje od iných právnych foriem MNO? Aké sú výzvy, ktorým tieto organizácie musia čeliť vo svojej činnosti na Slovensku a v medzinárodnom kontexte?

V nasledujúcich častiach tejto prvej časti analýzy sa budeme podrobnejšie zaoberať právnymi, administratívnymi a organizačnými aspektmi organizácií s medzinárodným prvkom a vzhľadom na charakter otvoreného dokumentu očakávame, že takto postupne zanalyzujeme aj ostatné právne formy.

Organizácia s medzinárodným prvkom

Typ právnickej osoby

Organizáciou s medzinárodným prvkom môže byť podľa zákona buď medzinárodná nevládna organizácia alebo organizácia cudzích štátnych príslušníkov.

Vznik a založenie

Zriadenie týchto organizácií vyžaduje špeciálne povolenie od Ministerstva vnútra SR. Proces zahŕňa podanie žiadosti s dôležitými údajmi o organizácii, vrátane názvu, sídla, predmetu činnosti, a údajov o štatutárnom zástupcovi. Súčasťou žiadosti musia byť aj dokumenty ako doklad o registrácii v materskej krajine a overené stanovky organizácie.

Zánik

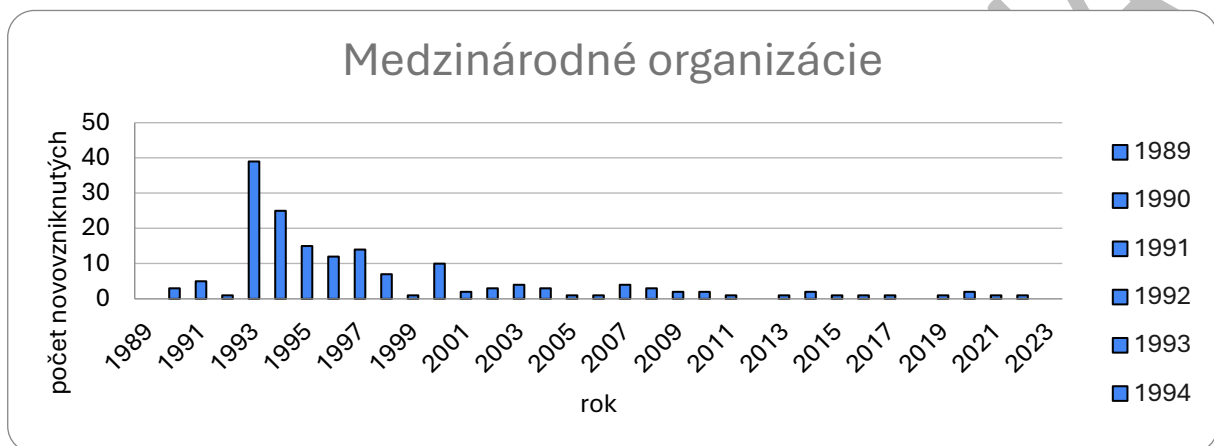
Zánik právnickej osoby môže nastať buď zrušením zo strany zriaďovateľa podľa stanov, alebo odobratím licencie Ministerstvom vnútra v prípade porušenia zákonných predpisov.

Činnosť organizácie

Organizácie môžu vykonávať všeobecne prospešné, verejnoprospešné alebo vzájomne prospešné činnosti. Možnosť podnikateľskej činnosti je limitovaná a podlieha dodatočným schváleniam a podmienkam.

Transparentnosť činnosti

Organizácie sú povinné dodržiavať vysoký štandard transparentnosti. Musia riadne oznamovať zmeny v štatutárnych zástupcoch, zmeny stanov, adresy sídiel, ako aj prípadné ukončenie činnosti. Všetky zmeny stanov musia byť nahlásené Ministerstvu vnútra do 15 dní od schválenia, pričom musia byť priložené aj dve kópie zmeny stanov. Ak tieto zmeny nie sú v súlade s právnym poriadkom, ministerstvo upozorní organizáciu, ktorá má povinnosť nedostatky odstrániť v stanovenom čase.

Graf zobrazuje počet novovzniknutých organizácií s medzinárodným prvkom podľa právnej úpravy v Slovenskej republike v rokoch 1989 až 2023. Najvyšší počet nových organizácií bol zaznamenaný v roku 1993, keď vzniklo 39 organizácií. Po tomto roku počet novovzniknutých organizácií výrazne poklesol a kolísal v rozmedzí 0 až 15 organizácií ročne. Z grafu tiež vyplýva, že od roku 2009 bol počet novovzniknutých organizácií veľmi nízky, často len 1 alebo 2 organizácie ročne, a v niektorých rokoch nevznikla žiadna nová organizácia. Tento trend naznačuje, že po počiatočnom náraste záujmu o zakladanie organizácií s medzinárodným prvkom došlo k stabilizácii a následnému poklesu. Pri organizáciách s medzinárodným prvkom je tak celkovo zrejme, že záujem o túto právnu formu výrazne klesá.

Vývoj počtu novovzniknutých organizácií s medzinárodným prvkom v Slovenskej republike mohol byť ovplyvnený viacerými faktormi. Začiatok 90. rokov bol obdobím významných politických a ekonomických zmien v Československu, ktoré viedli k jeho rozdeleniu na Českú republiku a Slovenskú republiku v roku 1993. Tieto zmeny vytvorili prostredie pre registráciu už existujúcich a vznik mnohých nových organizácií, vrátane tých s medzinárodným prvkom.

Zmeny v právnej úprave týkajúcej sa zakladania a fungovania organizácií s medzinárodným prvkom mohli ovplyvniť ich počet. V prípade novej legislatívy alebo zvýšenia administratívnej náročnosti či nejasností mohlo dôjsť k poklesu počtu nových organizácií. Okrem toho, právna úprava umožňovala zakladať aj iné právne formy, ktoré plnia účel organizácií s medzinárodným prvkom, napríklad občianske združenia. To mohlo viesť k tomu, že niektoré

organizácie boli zakladané v iných formách, čo mohlo ovplyvniť štatistiky špecificky pre organizácie s medzinárodným prvkom.

Ekonomická situácia v krajine, vrátane hospodárskych kríz, mohla mať vplyv na schopnosť a ochotu jednotlivcov a skupín zakladať nové organizácie. Ekonomický rast naopak mohol podporiť vznik nových organizácií. Proces integrácie do medzinárodných štruktúr, ako napríklad vstup do Európskej únie v roku 2004, mohol mať vplyv na vznik nových organizácií, keďže medzinárodná spolupráca sa mohla zjednodušiť alebo podporiť.

Zmeny v spoločenských potrebách a záujmoch mohli ovplyvniť počet nových organizácií. Zvyšujúce sa povedomie o globálnych problémoch alebo väčší dôraz na medzinárodnú spoluprácu v určitých obdobiach síce mohli podporovať vznik nových organizácií, no administratívne a byrokratické bariéry alebo nejasná právna úprava prinášajúca viac otázok ako odpovedí, mohli odradiť záujemcov o zakladanie nových organizácií s medzinárodným prvkom. Akékoľvek zvýšenie byrokracie alebo administratívnych prekážok mohlo mať negatívny vplyv na vznik nových organizácií, najmä ak mohli zvoliť založenie inej právnej formy ako organizácie s medzinárodným prvkom a naplnilo by to želané potreby.

Okrem trendu zakladania organizácií s medzinárodným prvkom sme sa na ne zamerali podrobnejšie na základe informácií uvedených v registri MNO a na základe nášho pozorovania sme dospeli k nasledovným záverom, ktoré je však potrebné brať ako predbežné a otvorené na ďalšiu diskusiu a overovanie, ktoré predpokladáme v pokračovaní analýzy, keďže ide o otvorený dokument:

- pozorovanie naznačuje, že významná časť organizácií disponuje stanovami, ktoré sú preložené z iných jazykov a reflektujú inú ako slovenskú právnu realitu. Toto môže viesť k nesúladu s platnou slovenskou legislatívou a vytvára potrebu ďalšieho overovania a prispôsobovania stanov.
- podľa našich pozorovaní majú niektoré organizácie uvedené v obsahu činnosti "náboženské" aktivity. Zatiaľ čo pre organizácie s medzinárodným prvkom je to v poriadku, zákon č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov v § 12 ods 3 písm. a) obmedzuje činnosť organizácií s náboženským charakterom. Zdá sa, že tento rozdiel v právnych úpravách vytvára môže vytvárať nerovnaké postavenie dvoch veľmi podobných druhov organizácií a zároveň alternatívnu právnu formu pre náboženstvá zriadenú mimo zákona č. 394/2002 Z.z. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností.
- časť organizácií s medzinárodným prvkom má v obsahu činnosti uvedené nadácie. Avšak pre nadácie existuje samostatná úprava v zákone o nadáciách. Pravdepodobne ide o pozostatok z čias pred schválením zákona o nadáciách, čo naznačuje zrejme potrebu aktualizácie a prispôsobenia stanov.
- stanovy niektorých organizácií majú neoverené (úradne) preklady cudzojazyčných stanov. Tento fakt môže viesť k právnym nejasnostiam a nesúladu s aktuálnou slovenskou legislatívou alebo k rozporu so samotným zákonom o r

- zákon o organizáciách s medzinárodným prvkom predpokladá, že organizácia má uvedené osobné údaje štatutára v stanovách. Túto podmienku spĺňa absolútne minimum organizácií. Taktiež táto úprava predpokladá zmenu stanov pri každej zmene štatutára, čo môže byť v praxi problematické a neefektívne.
- na základe prieskumu stanov nie je možné identifikovať jednotiaci prvok týchto organizácií. Veľká časť z nich nemá zrejmy medzinárodný prvok, čo naznačuje potrebu presnejšej definície a overenia ich statusu.
- časť organizácií sú "slovenské pobočky" väčších medzinárodných organizácií, avšak mnohé významné medzinárodné organizácie svoje slovenské pobočky registrujú pod inou právnou formou (napr. ako občianske združenia).
- časť organizácií sú rôzne združenia obyvateľov s cudzou štátnou príslušnosťou, národnosťou alebo pôvodom. V tomto kontexte stojí za zmienku kritika obdobného zákona v Českej republike, ktorý bol považovaný za diskriminačný voči cudzím štátnym príslušníkom.
- časť organizácií je zriaďovaná cudzou štátnou mocou, ide väčšinou o rôzne obchodné komory, kultúrne organizácie alebo reprezentačné kancelárie supľujúce zastupiteľské úrady (napr. Taipejská reprezentačná kancelária, Bratislava).
- napr. stanov organizácií, ktoré majú svoju materskú organizáciu v Nemecku, spomínajú daňové výhody podľa nemeckého práva. Táto informácia však nedáva zmysel v slovenskom právnom kontexte, čo poukazuje na potrebu prispôsobenia týchto stanov slovenským podmienkam.
- pre porovnanie na základe dát z Finstatu sa zdá, že iba 70 organizácií (asi 41,176%) je aktívnych. Tento údaj naznačuje potrebu ďalšieho overovania a zistenia príčin neaktivity značnej časti organizácií.

Záver

Okrem uvedeného pozorovania sa nám na základe analýzy či už zákona o registri alebo zákona o organizáciách s medzinárodným prvkom vyskytli otázky, ktoré bude potrebné bližšie zhodnotiť aj s ohľadom na aplikačnú prax, a to s gestorom predmetnej problematiky.

Na základe nášho pozorovania sme identifikovali niekoľko kľúčových oblastí, ktoré vyžadujú bližšie skúmanie a konzultácie s odborníkmi na danú problematiku. Tieto závery sú v tomto štádiu predbežné a je potrebné ich brať ako podklad pre ďalšiu analýzu.

Pri skúmaní o registri a osobitných zákonov upravujúcich právne formy MNO sme narazili na potrebu podrobnejšieho pochopenia špecifických interných predpisov a metodík, ktoré sa pri vykonávaní týchto zákonov využívajú. Zaujíma nás, či sú tieto dokumenty prístupné pre verejnosť alebo samotné organizácie, a či môžu byť sprístupnené aj pre naše účely z dôvodu lepšieho pochopenia problematiky. Ďalšou dôležitou otázkou je frekvencia aktualizácie interných predpisov a metodík na základe aplikačnej praxe alebo legislatívnych zmien.

Pri riešení zložitejších prípadov, ktoré nie sú priamo pokryté zákonom alebo kde existuje právna neistota, je dôležité pochopiť, akým spôsobom sa o takýchto prípadoch rozhoduje. Zaujíma nás, či existuje interný konzultačný proces u gestora problematiky (registrové úrady) pre takéto situácie. Pri analýze aplikácie zákona o registri a osobitných zákonov upravujúcich právne formy MNO by bolo užitočné mať k dispozícii konkrétne príklady alebo prípadové štúdie, ktoré ilustrujú spôsob riešenia typických alebo významných problémov, s ktorými sa organizácie stretávajú.

Dôležitým aspektom je aj prínos interných predpisov a metodík k transparentnosti a efektívnosti procesov registrácie a monitorovania mimovládnych neziskových organizácií. Zaujíma nás, či existujú mechanizmy zabezpečujúce, že tieto procesy sú objektívne a pravidelné vo vzťahu ku kontrole a aktualizácii údajov. Rovnako dôležité je pochopenie existencie formálnych alebo neformálnych platforiem pre dialóg a spoluprácu medzi sekciou verejnej správy a MNO. Otázkou zostáva, ako sa získava spätná väzba od týchto organizácií vo vzťahu k efektívnosti a zrozumiteľnosti procesov registrácie a regulácie jednotlivých právnych foriem MNO.

Pri vykonávaní zákona o registri a ďalších osobitných zákonov upravujúcich právne formy MNO sme identifikovali niekoľko hlavných výziev a prekážok, ktorým sekcia verejnej správy čelí. Tieto výzvy naznačujú potrebu zlepšenia alebo úpravy aplikačnej praxe v niektorých oblastiach.

Medzi konkrétne otázky, ktoré v našej analýze vyvstali, patrí napríklad otázka, ako sa rieši situácia, keď sú pri registrácii doložené stanovky preložené z cudzieho jazyka, pričom ich obsah reflektuje právny a spoločenský stav cudzej krajiny a nekorešponduje so stavom v Slovenskej republike. Rovnako nás zaujíma, aký vplyv na registráciu majú neoverené preklady stanov a ako sa posudzuje kvalita stanov a overenie skutočností týkajúcich sa zakladateľov.

Pri registrácii organizácií je tiež dôležité, či sa hodnotí skutočnosť, akú činnosť bude organizácia vykonávať. V prípade, že organizácia uvádza nadačnú činnosť, zaujíma nás, ako sa toto posudzuje, keďže na nadačnú činnosť sú určené nadácie, ktoré nevyklúčujú, aby ju zriadili

subjekty zriaďujúce organizácie s medzinárodným prvkom. Ďalej je dôležité, ako sa postupuje v prípade, keď štatutár organizácie s medzinárodným prvkom nemá uvedené osobné údaje v stanovách, čo predpokladá zákon č. 116/1985.

Kontrola zmien stanov pri zmene štatutára je ďalšou otázkou, ktorú sme identifikovali. Je potrebné zistiť, kto kontroluje tieto zmeny a či je zodpovednosť za aktualizáciu údajov len na organizácii, najmä ak sa chce uchádzať o dotácie. Otázkou tiež zostáva, aký relevantný doklad používajú tieto organizácie na Slovensku, ak nie je možné overiť existenciu medzinárodnej organizácie a jej činnosť.

Pochopenie mechanizmov, ktoré kontrolujú, či v zahraničí reálne existuje zahraničná mimovládna organizácia, kto za ňu koná a aký má spoločenský status v danej krajine, je tiež nevyhnutné. Zaujímá nás, či stačí len predložiť preložené stanov, alebo sú potrebné ďalšie doklady. Dôležitou otázkou je aj posudzovanie medzinárodného prvku organizácie – či sa tento prvok posudzuje len podľa predložených preložených stanov alebo iným spôsobom a predovšetkým, ako.

V ďalšej fáze analýzy je potrebné bližšie popísať procesy upravené v § 3 a § 6 zákona o organizáciách s medzinárodným prvkom, vrátane posudzovania predmetnej dohody a závažných dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 písm. c). Zaujímá nás, ako prebieha kontrola a vymazávanie neaktívnych organizácií z úradnej povinnosti, na základe akých skutočností k tomu dochádza a v akých prípadoch môže v registri chýbať stanov.

Napokon, otázkou zostáva, aký je proces preukazovania činnosti a výnosov z hospodárskej činnosti, akým spôsobom je toto regulované a kontrolované, najmä ak nie sú špecificky upravené tieto mechanizmy.

Tieto zistenia naznačujú potrebu ďalšieho skúmania a konzultácií s odborníkmi, aby sme získali presnejšie a úplné informácie pre pokračovanie našej analýzy a predovšetkým v nastavení odporúčaní alebo zmien.